Školní zralost dítěte

Základní informace pro rodiče k podpoření včasného zaškolení dítěte.

Zralost dítěte může být i v době, kdy je některá z oblastí oslabená nebo prozatím v nácviku. Je to soubor více dovedností a schopností dohromady.

Důležité obecné informace na začátek:

- Rodič je povinen zapsat dítě k **povinné školní docházce.**
- Před vstupem do školy musí dítě absolvovat tzv. **zápis** do školy.
- K zápisu jde automaticky dítě, které dosáhne do konce srpna **6 let** (k 31. 8. daného roku).
- Zápisy obvykle probíhají prezenčně v termínu od **1. 4. do 30. 4.** daného roku.
- Rodiče, kteří zvažují odklad školní docházky o jeden školní rok, musí kontaktovat Školské poradenské zařízení (PPP – pedagogicko psychologická poradna, SPC – speciálně pedagogické centrum), které při vyšetření **posoudí školní zralost dítěte** (k vyšetření je vhodné přinést zprávu z MŠ).
- K zápisu (či po domluvě později) přinášejí zákonní zástupci do školy doporučení – rozhodnutí o odkladu školní docházky o jeden školní rok, ev. doporučení pro vřazení do přípravné třídy ZŠ, ev. doporučení k nástupu do 1. třídy ZŠ, pokud proběhlo vyšetření v ŠPZ.

KRITÉRIA ŠKOLNÍ ZRALOSTI, PŘIPRAVENOSTI

- **VĚK**
  - dítě, které dosáhne do konce srpna věku 6 let (k 31. 8.)
  - dítě, které dosáhne věku šesti let v termínu od 1. 9. do 31. 12. – tzv. „předčasný nástup“
  - nejpozději musí dítě zahájit školní docházku ve školním roce, kdy dovrší 8 let

- **TĚLESNÁ VYSPĚLOST, FYZICKÉ PŘEDPOKLADY**
  - hmotnost
  - výška (dítě musí být za první strukturální přeměnou - „Filipínská míra“)
  - výměna dentice (chrupu, většinou počínající)

- **HRUBÁ MOTORIKA**
  - pohybové dovednosti, koordinace (běh, dřep, stoj na jedné noze, házení míčem…)

- **JEMNÁ MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA A VIZUOMOTORIKA**
  - vyhraněná lateralita - pravorukost/levorukost (ev. vyšetření laterality v ŠPZ - PPP)
  - manuální zručnost (dovednost zapínat knoflíky, zipy, zavazovat tkaničky, držet tužku, používat nůžky, navlékat korálky)
  - grafomotorika, vizuomotorika (kresba postavy, čára, kruh, zuby, kličky)
    - správný sed
    - uvolněná ruka
    - správný úchop
    - správné psací náčiní (vhodné používat trojhranné tužky, pastelky)

Správné sezení a držení těla při psaní

Správné držení tužky
(špetkový úchop)

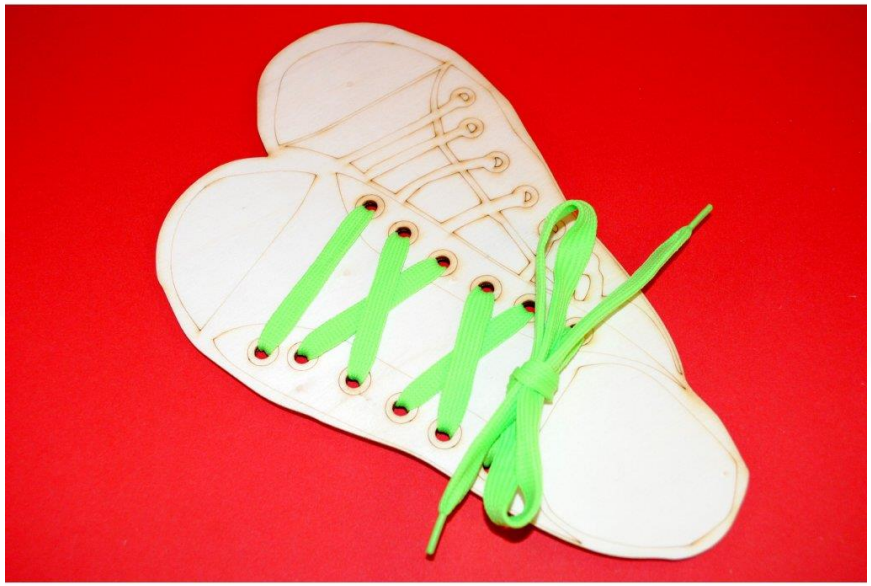

- **SEBEOBSLUHA, REŽIM**

  - zná správné stolování – umí používat příbor
  - je samostatné při hygieně a vyprazdňování (nutná kontrola)
  - je samostatné v oblékání (ke konci období si většina dětí umí i zavázat tkaničky)
  - pomáhá při domácích pracích – pěstujeme smysl pro povinnost
  - má zvládnutý režim dne

- **ŘEČOVÁ ZRALOST**
  - nesprávná výslovnost řešena logopedickou péčí
  - https://www.youtube.com/watch?v=uoPpgcg2jao

- **URČITÁ ÚROVEŇ VŠEOBECNÝCH SCHOPNOSTÍ, ZNALOSTÍ**

(poznáme podle obsahové úrovně řeči)

  - znalost barev, jména + příjmení + adresy + tel. čísla, básničky, říkanky
  - schopnost hovořit o nějaké nedávné události (plynule, souvisle ve větách)
  - zobecnění, používání pojmů - např.

    Co je větší kůň nebo pes?

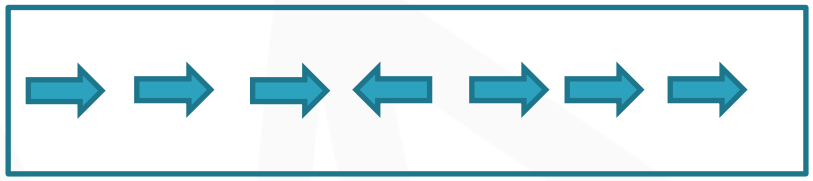
    Třešně a hrušky a jablka jsou …..?

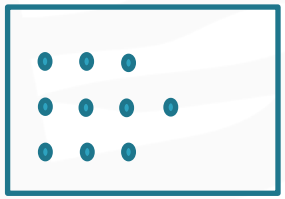
    Malá kráva je telátko, malý pes je …..?

    Proč má auto brzdy?
  - základní předmatematické představy

(napočítat do 10, představa do 5, větší-menší, více-méně, geometrické tvary, nemusí umět počítat)

- **SCHOPNOST ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ - DIFERENCIACE/VNÍMÁNÍ DETAILŮ** – obkreslování psaného textu a geometrických tvarů, event. puntíků; rozpoznání zrcadlově převrácených tvarů; postřehování detailů na obrázcích

- **SCHOPNOST SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ - DIFERENCIACE/VNÍMÁNÍ DETAILŮ**
  - rozlišení délky slabik (rytmus)
  - rozlišení alespoň první hlásky ve slově (pokud zvládne rozlišení poslední hlásky ve slově či jednotlivých hlásek ve slově – **sluchová analýza a syntéza)**

sluchová diferenciace – rozpoznání odlišných slov na podkladě měkčení, jiné hlásky ve slově

  - rozlišení tónů – melodie (doprovází pohybem)

- **PAMĚŤ**

  - zapamatuje si krátkou větu, sdělení a dokáže ji zopakovat

- **PRAVOLEVÁ/PROSTOROVÁ ORIENTACE**

  - pravá-levá, vpravo-vlevo, nehoře-dole, vepředu-vzadu, na-pod, před-za

- **POZORNOST/PRACOVNÍ ZRALOST**
  - udržení záměrné pozornosti cca 10 min. (věk x 1,5 min.)
  - zvládnutí neúspěchu nezdaru
  - vůle překonávat překážky, zkusit se zapojit do činnosti kde není hned úspěšné

- **EMOCIONÁLNÍ ZRALOST - KONTROLA CITŮ A IMPULSŮ** (ovládnutí chování)

- **SOCIÁLNÍ ZRALOST**
  - schopnost odpoutat se od rodičů na určitou dobu
  - dodržování základních sociálních návyků (zdravení, poděkování, přijmutí a podrobení se autoritě, podřízení se pokynům – dodržení pravidel, vykání dospělým)
  - orientace ve skupině stejně starých dětí (schopnost prosazení se x podřízení se většině, rozdělit se)

Nástup do první třídy představuje zátěž, je to období náročné na adaptaci. Připravené dítě vše zvládne či se dokáže adaptovat v poměrně krátké době.

Náročné je to především z těchto důvodů:

- odpoutání se od rodičů na poměrně dlouhou dobu
- začlenění se do skupiny vrstevníků – určitá anonymita
- podřízení se cizí autoritě
- změna režimu dne
- během vyučování dítě musí sedět, být v klidu a soustředěné
- povinnosti spojené se školou – už si nemůže jenom hrát, mají doma povinnosti, musí procvičovat nové dovednosti a znalosti

Zdroje obrázků

- https://valalova.webnode.cz/dulezite-informace/spravne-psani/
- https://prodys.cz/grafomotorika/

Materiál byl vytvořen jako podpůrný text pro rodiče v rámci projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro ORP Lanškroun IV, reg. číslo CZ.02.02.XX/00/23_017/0008129.

Autorkou materiálu je psycholožka Mgr. Bc. Kamila Barlow